

Notă informativă la aprobarea bugetului primăriei s. Buțeni pentru anul 2025

I.Introducere

Prezenta notă informativă oferă detalii cu privire la structura bugetului local și conține principalele descrieri ale particularităților elaborării bugetului pe anul 2025.

Bugetului pe anul 2025 este elaborat în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, Legii nr.397 din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale și a Hotărârii Guvernului nr.82 din 24 ianuarie 2006 „Cu privire la elaborarea Cadrului de cheltuieli pe termen mediu și a proiectului de buget”.

În contextul perfecționării managementului finanțelor publice întru implementarea Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar- fiscale nr.181 din 25 iulie 2014, elaborarea proiectului de buget pentru anul 2025 și estimărilor pentru anii 2026-2027 s-a efectuat în cadrul noului sistem informațional de management financiar (SIMF) în baza:

- Clasificatiei bugetare, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor nr.208 din 24 decembrie 2015 (cu modificările și completările ulterioare);
- Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea, și modificarea bugetului, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.209 din 24 decembrie 2015.

Obiectivul bugetului pe anul 2025 rezidă în asigurarea implementării activităților de reformă a sistemului de management al finanțelor publice și instrumentelor de gestiune financiară, totodată, creînd condiții pentru atingerea obiectivului privind sustenabilitatea finanțelor publice locale, asigurînd finanțarea ritmică, menținînd echilibrul bugetar.

Întru realizarea p.2.3.5 din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale de Descentralizare , aprobată prin Legea nr.68 din 05 aprilie 2012 și în corespundere cu Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2013-2020, aprobată prin HG nr.573 din 06 august 2013, precum și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice pe anii 2013-2020, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.32 din 12 martie 2015, primăriaa elaborat și prezentat bugetul primăriei, fundamentat pe programe și performanță.

2. Indicatorii bugetari

Bugetul local pe anul 2025, este aprobat la venituri în sumă de 9851.2 mii lei și la cheltuieli în sumă de 9784.6 mii lei.

Indicatorii bugetului local sunt expuși în anexele 1,2 și 3.

La elaborarea bugetului s-a ținut cont de necesitatea asigurării unui echilibru bugetar, prin încadrarea cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile, prin sporirea eficacității și eficienței cheltuielilor publice, fără a admite crearea datoriilor în bugetul local.

3. Estimările bugetului local

• Veniturile bugetului local

Veniturile bugetului local au fost estimate reieșind din dinamica încasării veniturilor în anii precedenți, corelarea cu parametrii economici ai localității și prevederile legislației fiscale în vigoare, precum și a Notelor metodologice privind particularitățile de elaborare a proiectelor bugetelor locale pentru anul 2025 și propunerilor pe anii 2026-2027.

În anul 2025 la bugetul local Buteni se preconizează acumularea veniturilor în sumă de 9851.2 mii lei.

În suma totală a veniturilor bugetului local sunt integrate veniturile obținute din impozite și taxe, venituri colectate ca urmare a prestării serviciilor cu plată, transferurile de la bugetul de stat.

Structura veniturilor bugetului se prezintă în anexa nr.2.

1. Venituri proprii, în sumă de 2811.4 mii lei, din care:

- 1.1. Impozitul pe venit de la persoanele fizice (IVPF) -1290.0 mii lei
- 1.2. Impozitul funciar (1131) în sumă de 322.0 mii lei și impozitul pe bunurile imobiliare (1132) , în sumă de 200.4 mii lei , au fost calculate pe tipuri de încasări și înlesniri fiscale și s-a efectuat în conformitate cu prevederile Titlului VI al Codului Fiscal, Legea nr.1056-XIV din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI al Codului Fiscal, Instrucțiunii Ministerului Finanțelor nr.11 din 04 septembrie 2001 „Cu privire la modul de calculare și achitare la buget a impozitelor funciar și pe bunurile imobiliare ” și datele evidenței fiscale, datele serviciilor de colectare a impozitelor și taxelor locale , datele Cadastrului funciar al primăriei, decizia Consiliului local Buteni privind mărirea cotelor stabilite la impozitele pe bunurile imobiliare .
- 1.3. Estimarea încasărilor din taxele pentru servicii specifice (Taxele locale) (1144) în sumă de 592.0 mii lei, s-au estimat cu aplicarea cotelor stabilite prin decizia Consiliului local nr. din „Cu privire la stabilirea și punerea în aplicare a taxelor locale pentru anul 2025”.
- 1.4. Taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate (1145) - 2.0 mii lei. Estimarea încasărilor taxei pentru patenta de întreprinzător s-a efectuat în conformitate cu prevederile Legii RM nr.93-XIV din 15 iulie 1998 “Cu privire la patenta de întreprinzător”, cu modificările și completările ulterioare.

- 1.5. Arenda terenurilor cu destinație agricolă (141522) - 180.0 mii lei. Estimările au fost calculate în conformitate cu contractele actuale de dare în arendă a terenurilor proprietate publică privată.
- 1.6. Taxe și plăți administrative (1422) – 10.0 mii lei, plata pentru certificatele de urbanism și autorizarile de construire sau desființare încasate în bugetul local de nivelul I.
- 1.7. Comercializarea mărfurilor și serviciilor de către instituțiile bugetare (1423) , au fost estimate în sumă de 210.0 mii lei , din care:
- *Încasări de la prestarea serviciilor cu plată (142310) – 210.0 mii lei, estimate în baza tarifelor pentru serviciile propuse , care sunt în prezent în vigoare;*
- 1.8. Estimarea altor impozite și taxe (1451) în sumă totală de 4.0 mii lei au fost estimate, luându-se în considerație acumulările din ultimii ani și încasările în 9 luni ale anului 2024.

2. Transferuri în sumă de 7039.8 mii lei , din care:

2.1. Transferuri curente primite cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetul local de nivelul I pentru învățământul preșcolar (191211) în sumă de 4106.2 mii lei;

2.3. Transferuri curente primite cu destinație generală de la bugetul de stat la bugetul local de nivelul I (191231) în sumă de 2059.1 mii lei.

2.4. Alte transferuri curente primite cu destinație generală între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul I (191239) în sumă de 874.5 mii lei.

- **Cheltuielile bugetului local**

Competențele în efectuarea cheltuielilor pe domenii de activitate sunt delimitate prin legislația privind administrația publică locală și descentralizarea administrativă.

Resursele financiare disponibile sunt direcționate pe programe de importanță vitală, care ar permite soluționarea problemelor stringente, fără admiterea de datorii creditoare și blocaje financiare.

Cheltuielile (cu excepția celor efectuate din contul transferurilor cu destinație specială) s-au estimat în dependență directă de suma veniturilor obținute.

Volumul de cheltuieli s-a estimat în limita volumului de resurse disponibile.

La estimarea cheltuielilor aferente bugetului pe anul 2025 și estimărilor pe anii 2026-2027, drept călăuză au servit:

- actele normative și legislative, strategiile și programele care reglementează activitatea ramurilor (domeniilor) respective;
- angajamentele de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor planificați (majorarea salariilor în anii precedenți; investițiile în proiectele de infrastructură în curs de execuție și altele)
- volumul veniturilor colectate de instituțiile bugetare;
- cadrul normativ care reglementează prestarea serviciilor contra plată.

Planificarea cheltuielilor de personal pentru anul 2025 s-a efectuat în condițiile de salarizare în vigoare pentru anul 2024 ,fără a estima majorări salariale suplimentare la cele aprobate în anul 2024.

La planificarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor s-a ținut cont de tarifele curente,precum și de necesitatea aplicării unui regim strict de economie.

Cheltuielile bugetului local pe anul 2025 se estimează în sumă de 9784.6 mii lei.

Particularitățile cheltuielilor bugetului local pe anul 2025 sunt:

Servicii de stat cu destinație generală (Grupa funcțională 01)

La acest compartiment sunt atribuite mijloace pentru asigurarea activității autorității executive a primăriei , în sumă de 2561.1mii lei,inclusiv:

- Programul 03 „*Executivul și serviciile de suport*”- 2561.1 mii lei, include:
 - 2272.8 mii lei , cheltuieli de întreținere a Aparatului primarului,a contabilității centralizate și gospodăriei primăriei.
 - 288.3 mii lei ,cheltuieli pentru serviciile de suport ale primăriei
- Programul 08 „Domenii generale de stat” prevede gestionarea Fondului de Rezervă, în sumă de 100.0 mii lei.

Servicii în domeniul economiei (Grupa funcțională 04)

Bugetului local pe anul 2025 în sumă alocații pentru compartimentul „Servicii în domeniul economiei ” în volum de 874.50 mii lei, pentru asigurarea funcționalității următoarelor servicii:

- Programul 64 „Dezvoltarea transporturilor” însumă de 874.5mii lei,cheltuieli de reparație curentă a drumurilor locale.

Gospodăria de locuințe și gospodăria comunală (Grupa funcțională 06)

- Programul 75 „*Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciilor comunale*”

Costul total al programului 75 “Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciilor comunale ”constituie 850.4 mii lei

La estimarea alocațiilor pentru compartimentul “Gospodăria de locuințe și gospodăria comunală” s-a ținut cont de faptul că programul respectiv include 1 sub-program important ,inclusiv:

- subprogramul 7502 “Dezvoltarea gospodăriei comunale și de locuințe” 850.4 mii lei care prevede cheltuieli de amenajare și salubritate a localitatii;

Cultura,sport,tineret,culteșiodihnă(Grupafuncțională 08)

Cheltuielile compartimentului dat sunt estimate pentru anul 2025 în sumă de 1080.0 mii lei .Alocațiile preconizate pentru acest capitol sunt estimate în felul următor:

- Programul 85 „*Cultura,culte și odihna*” – 907 mii lei,inclusiv:
 - 336 mii lei pentru întreținerea unei biblioteci;

- 384 mii lei pentru intretinerea caminului cultural

-240 mii lei pentru activitati culturale

-250 mii lei pentru intetinerea stadionului

Învățămîntul (Grupa funcțională 09)

- Programul 88 “ *Educație timpurie* ”

Cheltuielile compartimentului “Învățămînt” constituie 4286.2 mii lei și are ce amai mare pondere în volumul total al bugetului la cheltuieli pentru anul 2025.

Alocațiile pentru învățămînt vor fi direcționate la întreținerea unei instituții preșcolare.

- **Bugete pe programe și performanță**

Bugetarea fundamentată pe programe și performanță este elaborată în temeiul Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului aprobat prin ordinal Ministerului Finanțelor nr.209 din 24 decembrie 2015.

Bugetarea pe bază de programe la nivelul primăriei este în strînsă legătură cu planificarea pe termen mediu,deoarece majoritatea politicilor au o durată mai mare de un an.

Implementarea reformei menționate în sistemul de planificare are drept obiectiv eficientizarea cheltuielilor publice locale,prin crearea unei legături directe dintre cheltuielile bugetare și rezultatele obținute din implementarea programelor bugetare,precum și realocarea resurselor disponibile pentru prioritățile comunității.

Bugetele pe programe cuprind toate resursele bugetare.

- **Referitor la balanța bugetului**

Bugetului local pe anul 2025 este o derivată a politicilor bugetar-fiscale, menite să asigure stabilitatea financiară a bugetului local, buna funcționare a instituțiilor bugetare.Politica în domeniul cheltuielilor publice evidențiază necesitatea intensificării și direcționării mai calitative a resurselor disponibile, cadrul limitat al acestora,impunînd direcționarea lor prioritar către angajamentele deja asumate de către Consiliul local, și alte politici noi.În acest context,în anul 2025 un accent deosebit urmează a fi pus pe seama managementului calitativ și eficient de gestionare a resurselor financiare publice și implementarea programelor de dezvoltare.

Contabil-sef : XXXXXXXXXX

Lista și formatul anexelor la proiectul deciziei bugetare anualeAnexa nr. 1*Sinteza indicatorilor generali și sursele de finanțare ale bugetului local*

Anexanr.

Denumirea	Eco	Suma, mii lei
I. VENITURI, total	1	9784.6
Inclusive transferuri de la bugetul de stat		7039.8
Venituri generale		2601.4
Venituri colectate		210.0
Rambursarea împrumutului		-66.6
II. CHELTUIELI, total	2+3	9784.6
II.1. Cheltuieli, total	2	6689.7
Cheltuieli depersonal	21	4526.1
Bunuri și servicii	22	1670.6
Dobinzi achitate p/u împrumuturile contractate	24	21.4
Subsidii	25	370.0
Prestații sociale	27	41.6
Alte Cheltuieli	28	60.0
II.2. Active nefinanciare, total	3	3094.9
Mijloace fixe	31	1861.5
Stocuri de materiale circulante	33	1233.4
III. SOLD BUGETAR	1-(2+3)	0
IV. SURSELE DE FINANȚARE, total	4+5+9	
inclusiv conform clasificăției economice (k3)		

Anexa nr. 2*Componența veniturilor bugetului local*

Denumirea	Cod Eco(k6)	Suma, mii lei
Impozit pe venit	111000	1290.0
Impozit pe venit retinut din salariu	111110	1180.0
Impozit pe venitul persoanelor fizice spre plata / achitat	111121	100.0
Impozitul pe venitul persoanelor fizice ce desfasoara activitati independente in domeniul comertului	111124	10.0
Impozit pe bunurile imobiliare	113000	523.4
Impozit funciar al persoanelor juridice si fizice ,inregistrate in calitate de intreprinzator	113161	35.0
Impozitul funciar al persoanelor fizice cetateni	113171	287.0
Impozit pe bunurile imobiliare de la persoanele juridice	113210	1.0
Impozit pe bunurile imobiliare ale persoanelor fizice	113220	168.0
Impozitul pe bunurile imobiliare achitat de către persoanele înregistrate în calitate de întreprinzător din valoarea estimată (de piață) a bunurilor imobiliare	113230	8.4
Impozitul pe bunurile imobiliare achitat de către persoanele fizice –cetățeni	113240	23.0

din valoarea estimată (de piață) a bunurilor		
Impozitul privat incasat in bugetul local de nivelul I	113313	1.0
Impozite și taxe pe mărfuri și servicii	114000	594.0
Taxa pentru amenajarea teritoriului	114412	29.0
Taxa pentru parcaj	114417	
Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii	114418	63.0
Taxa pentru salubritate	114426	500.00
Taxa pentru patenta de întreprinzător	114522	2.0
Renta	141500	190.0
Arenda terenurilor cu destinatie Agricola incasata in bugetul local	141522	180.0
Plata pentru certificatele de urbanism si autorizari de construire desfiintare in bugetul local de nivelul I	142215	10.0
Alte venituri neidentificate	145000	4.0
Alte venituri încasate în bugetul local de nivelul I	145142	4.0
Venituri din vânzarea marfurilor si serviciilor	142000	210.0
Incasari de la prestarea serviciilor cu plata	142310	210.0
Transferuri primite între bugetul de stat si bugetele locale	191000	7039.8
Transferuri curente primite cu destinatie speciala	191211	4106.2
Transferuri curente primite cu destinatie generala	191231	2059.1
Alte transferuri curente primite cu destinație special între bugetul de stat și bugetele locale de nivelul I	191239	874.5
Total		9851.2

Anexa nr. 3

resursele și cheltuielile bugetului local conform clasificății funcționale și pe programe

Denumirea	Cod	Suma, mii lei
Cheltuieli recurente , în total	(2+3)	
cheltuieli de personal, în total	21	1431.1
Investiții capitale, în total	3192	
Grupa principală 1 Servicii de stat cu destinatie generala		2561.1
Resurse, total		
<i>Resurse generale</i>	1	2531.1
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>		30
Cheltuieli, total		
<i>Programul/subprogramul Executarea guvernării</i>	0301	2272.8
<i>Programul/subprogramul Servicii de suport pentru exercitarea guvernării</i>	0302	288.3
<i>Programul/subprogramul Gestionarea fondurilor de rezerva si de interventie</i>	0802	100.0
<i>Programul/subprogramul Datoria interna a autoritatilor publice locale</i>	1703	18.8
Grupa principală 2 Apararea nationala	02	1.0
Resurse, total		1.0
<i>Resurse generale</i>		1.0
Cheltuieli, total		1.0
<i>Programul/subprogramul servicii de suport din domeniul aparării nationale</i>		
Grupa principală 4 Transport rutier	04	874.5

Resurse, total		874.5
<i>Resurse generale</i>		874.5
Cheltuieli, total		874.5
<i>Programul/subprogramul servicii de suport din domeniul transport rutier</i>		
Grupa principală 6 Gospodaria de locuinte si gospodaria serviciilor comunale		850.4
Resurse, total		850.4
<i>Resurse generale</i>		850.4
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>		
Cheltuieli, total		
<i>Programul/subprogramul dezvoltarea gospodariei de locuinte și serviciilor comunale</i>	7502	850.4
<i>Aprovizionarea cu apa si canalizare</i>	7503	
Grupa principală 8 Cultura, sport,fineret, culte si odihna	08	1090
Resurse, total		
<i>Resurse generale</i>	1	1090
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>		
Cheltuieli, total		
<i>Programul/subprogramul Dezvoltarea culturii</i>	8502	840
<i>Programul/subprogramul Sport</i>	8602	250
Grupa principală 9 Invatamint	09	4286.2
Resurse, total		
<i>Resurse generale</i>		4106.2
<i>Resurse colectate de autorități/instituții bugetare</i>	2	180.0
Cheltuieli, total		
<i>Programul/subprogramul Educatie timpurie</i>	8802	4286.2

Anexa nr. 4

Transferurile de la/către alte bugete

<i>Denumirea</i>	<i>Cod Eco (k6)</i>	<i>Suma, mii lei</i>
Transfer cu destinatie generala	191231	2059.1
Transfer cu destinatie speciala	191211	4106.2
Alte transferuri cu destinatie generala	191239	874.5
Total transferuri primite întrebugetul de stat si bugetele locale	191000	7039.8

Anexa nr. 5

Nomenclatorul tarifelor pentru serviciile prestate
contra plata de autoritatile/institutiile bugetare

<i>Denumirea</i>	<i>Cod Eco (k6)</i>	<i>Suma, mii lei</i>
Plata parinteasca- 33,3% din costul hranei	142310	180.0
Plata serviciilor cu plata-salubritate	142310	30.0
Total:		210.0

Efectivul-limită a unităților de personal
pe autoritățile/instituțiile finanțate
din bugetul local

<i>Denumirea</i>	<i>Cod Org1/Org2</i>	<i>Efectivul de personal, unități</i>
AdministratiaprimarieiButeni	10847	9.5/9
BibliotecaButeni	06302	1.75/2
Caminul cultural Buteni	09549	2/3
Stadioane	13091	1/1
GradinitaButeni	06301	20/20
Total		34,25 -35

Contabil-sef :

